

Original side 275 a:

Tårneå Lappmarck

Anno 1721 den 11. 12. 13. 14. 16. och 17. January höltz Ordinarie Laga Häradz Ting uppå Juccasjerfwi Tingzplatz i Torneå Lappmarck närwarande Cronofogden Wälbetrod. Petter Pipping, Tingztolken Abraham Abrahamsson och wanlige Edhsworne Nämдемән

Henrik Mikkellsson Biörndhal
Olof Henriksson Nyman
Lars Olsson Gunnar
Per Persson Påcka
Johan Larsson Påfwe
Jon Henriksson Hänte
Mikkel Henriksson Mattis
Olof Henriksson Kyrkiowärdh
Johan Henriksson i Nederbyn
Mikkel Nilsson Nya
Mons Mortensson i Lainio

Original side 275 b:

1.

Utlystes Tinget efter wanligheten samt tillbörligh Tingzfridh af Kunnades, då sedan uti wederbörande Allmoges närwaro och på giord noga undersökning följande antogz till Tolfmän uti dhe afgångnas ställen, Nembl. Mons Mortensson i Lainio, Johan Henriksson och Mikkel Nilsson Nya i Nederbyn och der hoos dhen wanlige Nämbedmans Edh med hand å book aflade.

2.

Sedan Publicerades dhe Kongl. Förordningar som tillförne efter wanligheten blifwit allmogen förehålne, Nembl.:

- Kongl. Mayttz. Barnemordz placat den 15 Novemb. 1684.
- Nödige puncter af Sabbatzbrottz förordningen den 7 Octobr. 1687.
- Innehållet af Kongl. Mayttz. Placat om Skogz Eldar den 10 Novembr. 1690.
- Kongl. Håff Rättens notification till alla domstohlar af den 24 Octobr. 1698 at dubbelt hor skall med Lifzstraf beläggias.
- Högbemte. Kongl. Rättens Notification at dhe som bedrifwa hoor uti första Swågerskapz graden skola afstraffas till Lifwet den 12 Octobr. 1699.
- Kongl. Mayttz. Stadga och förordning om

Original side 276 a:

Tienstefolk och Legohion den 23 Novembr. 1686.

3.

Dhe Intechningar som uppå denne orten och hela Torneå medh Kiemi Lappmarck Kunna wara föregångne, äro tilförne af den 1 April innewarande åhr Högl. Kongl. Håff Rätten i underdån-ödmiukheet tillhanda sände; hwarföre dhe och nu blifwe utelämnade, som efter Högbemte. Kongl. Rättens universale af den 12 Novembr. 1712 härmedelst antlenast warder antechnat.

4.

Uppå den Låflige Magistratens i Torneå insinuerade skriftelige begiäran at Häradz Tingz Rätten wille undersöka wid samtelige Siggewara och Tingewara byar Allmoges närwaro, om icke Caitomjaur by som nu uti någre åhr och medan Silfwerbruket i Luhleå Lappmarck war i gång, till Jockmock skattat, ju för detta Liidt och legat under denne Juccasjerfwi försambling och Marknadzplatz, hwilken Staden Torneå och nu wid näst Öfwerståndne Rikzdag igenom Kongl. Mayttz. Allernådigste resolution under dess handelsgebet skall återwunnit, men skall ännu intet fåt högstbemte. Kongl. Resolution till gode niuta;

Original side 276 b:

Så förehöltz och tillspordes Allmogen här öfwer, och swarades af den enhälleligen at Caitomjaur By altid af ålder legat under denne Marknadzplatz och skall allenast till Luhleå Lappmarck wara transporterat för Silfwerbruket skuld, som nu intet mera är i gång, der han likwähl wid denne Bergzlagens tjänst utom detta synes aldeles wid hwarjehanda förefallande måhl skuld, aldeles mera nyttig och nödig wara;

Dessutom intygades at större delen af samma Bys Allmoga skall Ligga intet mera än en dagzresa här ifrån Marknadzplatzen, såssom och en stor del sig af samma Allmoga nu här under Tingztiman och Marknaden infunnit, hwilka icke allenast för språket skuld här sökt deras salighetz medell at bruka som dhe och wunnit, utan och andra Kyrkio Ceremonier såssom brudewigningar undergåt med mehra; samt sielfwa yttra sig att gärna wilja här under förblifwa om Hans Kongl. Maytt. skulle så i Nåder behaga at resolvera och dette stadfästa; Öfwer hwilket måhl Tingz Rätten intet har Kunnat förwägra den Låflige Magistraten i Torneå detta tillbörliga bewiis och Attestatum.

Original side 277 a:

5.

Sedan förestältes Ogifte Perssonen Mads Madsson ifrån Kåhlare by, som nu tiänar för dräng hos Kyrkioherden hr. Johan Tornbergh, med Pigan Margit Persdotter ifrå Turtulla i öfwer Torneå Sockn, hwilka begge tillstodo sig hafwa igenom Lönskoläge barn tillsammans aflat, som blifwit fött efter Helgamäso tiden och döpt af berörde Kyrkioherde wid namn Margit, men dödde strax derpå, och begiära samt förklara at dhe wilja taga hwar annan till ächta; hwarföre som uppå giord undersökning dehr intet på något sätt befinnes wara befryndade, blifwa dhe till ven. Ministerium remitterade at winna tilbörlig Copulation, doch erlägger Mads Madsson till Kyrkian för otidigt sängelag 2 dlr. Smt. efter Kyrkiolagens 5 Capit. 2 §.

6.

Angående den twist som warit instämd, emillan Tolfman Jon Henriksson Hänte och Lappen Lars Monsson om en Rehn, som denne sednare skall wara misstänkt för och Hänte mistat, så remitterades parterne till förlikningz så wida at Tolfman skulle spendera på Lars Monsson En half Tint brändwin, blifwandes dhe uti detta målet åtskilde, eftersom intet

Original side 277 b:

tilförne något tyfrychte om denne

Lars försport blifwit.

7.

Sedan företrädde gamla Prophossen Per Larsson Wuornio och insinuerade för Rätten en skriftel. attest af den 26. Marty 1720 underskrifwen af Tolfman Lars Madsson ifr. Payala, Erik Elingius, hustru Brita Olofsdotter, Henrik Eriksson Lowick, tolfman, Anders Eriksson Stålnacka, Johan Jönsson Spett, samt verificerat af Kyrkioherden hr. Johan Tornbergh så lydande.

På ofwanskrefne Dato blef mig Per Larsson Wuornio mit öga aldeles utstuckit af Olof Turck, Men som iag sielf gick på honom terföre at han icke wille tilsättia skiutz Rehn för Kyrkioherden och han wille wärja sig med en Kiäpp den Lars Madsson ifrån Payala gaf honom i handen, stack han mig 2 gånger i bröstet och 3die gången oförseendes i ögat;

Altså hafwer iag af Christelig försoning och gåt betänkiande uti undertecknade goda Mäns närwaro upprättat med honom en förlikning så wida mig står tillgiörandes således: att Olof Turcki mig gifwa skall för skadestånd 5 Wayor och 5 Rdlr. Contant penningar, det han och strax efterkommit så och näst, så länge iag war på Marknadzställe, der med wart iag förnögder, hwilket ställes under Ed-

le och Högachtade hr. Häradzhöfdingens approberande; begiärandes at som han med stor Sweda och wärch till

Original side 278 a:

denne tiden frambracht sit lif, och denne Olof Turck ännu hotar wilja utsticha på honom det andra ögat, Häradz Rätten wille här öfwer Laga ransakning anställa samt der med förfara Som Lag och Kongl. förordningar medgifwa;

Ty blef nu berörde Olof Turcku förestält jemte de af Parterne åberopade wittnen tolfman Olof Henriksson Nyman och Lappen Mads Dager, hwilka så wida intet jäst af parterne emot dem anført blef, den wanliga wittnes Eden med hand å book aflade, samt der på hwar för sig Examinerades, då Olof Nyman uppå aflagd Edh följande anförde, at han intet skall sett det Tolfman Lars Madsson ifrån Payala skal gifwit någon Kiäpp åt Olof Turck, med hwilken han denne skadan uppå Wuornio giort, utan at han sielf den til sig tagit och efter något ordkastande, om Kyrkioherdens skiutz hwilken Wuornio af honom fordrade, stuckit åt Wuornio med Kiäppen som träffade honom just i ögat, så at han der efter lika som en sten fallit till Jordan och ögat aldeles uhr hufwudet på honom samt mycken blod afluppit, doch under denne Rehn träta skal Wuornio efter påståd befallning som han af dom hafwanden skal haft, welat tage en bränwins Kagga af Tolfman Lars Madsson,

Original side 278 b:

hwilket liikwähl intet blifwit af, och mera anförde Nyman sig intet hafwa i denne saken at berätta.

Olof Turck tillstod aldeles denne giärningen på Wuornio föröfwat, men förebar der hoos at han aldrig hade Kommit uti denne Olyckan så fram icke Lars Madsson ifrån Payala honom retat samt med egna händer gifwit Kiäppen; hwar til dock Lars Madsson aldeles nekade, såssom detta jämwähl skall af förseende wara influtit uti den af hr. Kyrkioherden skrifne Attesten, som han han sielf underskrifwit, beropandes sig ytterligare utom det förra wittnesmålet jämwähl uppå Mads Dagar, hwilken och blef förestält, som uppå dess giorde Edh intet annat hade at intyga än hwad Nyman om Sårålet redan anført och Olof Turck sielf bekiänt, men nekade aldeles der till at han någonsin sett dett Lars Madsson skall gifwit Kiäppen åt Olof.

Här på anförde hustru Gjertrud Stefansdotter ifrån Jonuswando Masugn, at som hon under Wuornio swaga och Älendiga tillstånd skiött honom med Smörjande och förbindande samt dhe Medicamenter hon Kunnat åstadkomma, så at han nu likwähl Kan wistas i församlingen, och Ögat näst Gudz tillhielp igenläkt är, Rätten wille då tillägga henne betalning derföre till det minsta 37 dlr. 16 öre

Stålnacka En Kalf om 2 dlr. värde som han för honom dräpit, och den hoos tillställe Stålnackans Enka Margrete Mikkelssdotter En Rehn som han efter Jon Persson Pissis intygan befinnes hafwa slachtat, för henne, samt undergår der hoos absolution i Sacristian för denne sin wanart efter höglåflige Kongl. Håff Rättens universale af den 20 Novembr. 1714.

10.

Mikkel Pålsson Maherra och Jon Persson Pissi dömes skyldige at återställa Gamla skiutzrättaren Per Jonsson Pissi 3 stk. Rehnar, som dhe sielfwa tilstå sig utan hans wettskap ifrån honom borttagit til et träsk hwarest dhe brukat nötningar, men Renarna der ifrån Kommit at rymma för dem bort emot deras wilja, och der hoos betala dhe till berörde Per Jonsson Pissi uti Expenser 2 dlr. Koppmt. hwar med dhe blifwa åtskilde uti denne Saken.

11.

Anders Olsson Norsk Man anklagades af Nybyggaren Samuel Olsson ifrån Ediwuoma, för det som och Anders Olsson sielf tilstodh at han tagit en Orack Rehn med egen hand ifrån honom som Samuel Olsson inwrakt, och Anders Olsson nu med skiähl sig icke tilägna gitter;

Fördy erkiändes Anders Olsen saker at böta 3 mrkr. Smt. för wåldet efter det 10 cap. § 7 B.B. L.L. och restituerar der hoos Eganden sin Orack igen, samt betalar i stemningz penningar med resebekostningen till Samuel Olsson 3 dlr. Koppmt. hwar medh dhe uti detta måhl blifwa åtskilda.

12.

Såssom Bröderne Tolfman Lars Olsson Gunnar

Original side 280 b:

och Anders Olsson i Tingewara omsider förliktes om En räfsakz à 12 dlr. värde/:hwilken den förre skall ägt; men efter den senares påstående skall uhr dess Stabur jemte annan dess Egendomb blifwit förstulen:/sålunda at dhe bestå halfwa skadan hwardera;

Ty bör Anders Olsson efter egit begifwande ofördröjeligen tillställa brodern Lars 6 dlr. Koppmt. hwar med deras tienst uti detta måhl aldeles blifwer opphäfwen.

13.

Såssom Tolfman Mikkel Henriksson Mattis samt Lappmannen Lars Olsson wetta intyga och bewittne jemte flere af Allmogen, att Lars Andersson Lalla skall lida et stort öfwerwäld och intrångh uppå dess skattland utaf Anders Olsson Gunnar, som och nu förledne Sommar skall förstört Lallas stabur och brukat dess båth olåfwandes, hwar till Anders Olsson så mycket mindre neka Kunde, som han in för sitttande rätt swor i Fahnens Namn, hwarföre icke alle Ting skulle i fiällen wara frie lemnade;

Fördenskull dömes Anders Olsson efter det 22 Cap. Konungz B. L.L. at plichta 40 mrkr. Smt. till treskiptes, samt återgiälde skadan till Lars Andersson Lalla som han igenom dess förwällande tagit uppå dess egendomb. Och för det han Obetäncksammelige in för Rätt sworit uti Fa-

Original side 281 a:

nens Namn upsäteligen skal han erlægga til Kyrkian 2 dlr. 16 öre Smt. samt der hoos sittia i Stocken 2 Söndagar å radh till följe af Kongl. Mayttz. Stadga 1687 § 5.

14.

Lars Olsson Gunnar som gjorde märkeligit Oliud med högt och Oanständigt ropande in för sitttande rätt sakfälles efter det 43 Cap. Ting. B. samt Calmare recess af åhr 1643 § 30 till sine 3 mrkr. Smt.

15.

Kyrkioherden hr. Johan Tornberg anförde och der hoos begiärade, at som han förledne åhr icke Kunde förmå Tingewara Lapparne utföre at afhemta dess deputerade Spanmåhl ifrån Öfwer Torneå, hwar af sedan 8 tönner till Krigzfolketz förnödenhet blifwit anslagen som han ingen refusion bekommit före, och Lapparne Likwähl årligen äro förpflichtade at framskaffa berörde dess spanmåhl, Allmogen i anseende der till måtte påläggas samma 8 tönner till honom betala, emedan han förmenar sig icke Kunna elr. bör tillsättia och bortmista dess Spanmåhl för Allmogens nachlässighet skuld;

Så Emedan Häradz Tingz Rätten intett anstår uti detta målet at resolvera; Ty blifwer samma till Högwälborne hr. Landzhöfdingens ompröfwande och utlåtelse hemstält. Men så wida Erik Andersson Pæri befinnes warit nämnd i skiutz med twenne Rehnar och den samma utan laga förfall försuttitt så

Original side 281 b:

wähl som Olof Sunna En Rehn, Jon

Nilsson Nortti En dito, Jon Nilsson Nicki En dito, Item Jacob Labba En Rehn, alla ifrån Öfwerbyn och Tingewara, så blifwa och berörde Perssoner sakfälte till 3 mrkr. Smt. för hwar Rehn som dhe treskatz med at komma i skiutzen efter .664 års giästgifware Ordningz 13 §.

16.

Erik Elingius som slagit brukzkarlen Anders Stålnacka En örfihl då denne sednare Kommit att Kräfja af honom En Silfwerkied som Elingius skall sökt att förhålla för dess styfdotter Sofia Kristiansdotter wid namn, hwar till han intet heller neka Kunde, plichtar efter dett 13 Cap. Såräm. B. med wilja L.L. 3 mrkr. Smt., dito för Twetalan och Oliud efter allmän praxin och wanligit bruk här i Lappmarken 3 mrkr. Smt., så wida han och igenom språkens sammanblandande och Confusion söker att illudera Rätten.

17.

Lappmannen Pål Eriksson Schautza företrädde och uppwiste trenne stk. blodsåhr i ansichtet som Nils Nilsson Eira ifrån Caitoma honom förledne aftons slagit under bränwins supande, hwilket Eira icke heller neka Kunde, efter som dhe efter något ordkastande Kommit uti ett fult Slagzmåhl tillsammans som Henrik Eriksson och Anders Stålnacka wiste jemte många andra at intyga;

Fördenskull i anledning af det 10 Cap. Sårämåhl B. med wilje L.L. dömes Nils Nilsson Eira till 3 gånger 6 mrkr. Smtz. Saköron, och angående deras twist

Original side 282 a:

så bör den af dem Lagligen utföras, som dhe Kunne hafwa sine emillan.

18.

Handelssman Johan Sigfridsson på Rådman Nils Beckz wägnar och Inspectoren Samuel Mört på Handelsswän Morten Brases wägnar swarande efter fullmact af den 19 Decembr. 1720 företrädde angående En Rehn som Morten Brase skall förledne wintras tagit ifrån Rådman Beckz raidio Nils Henriksson Peiponen i Nederbyn benämbd på Landzwägen, hwilken Inspectoren Mört påstår wara dess Moder tillhörig och Johan Sigfridsson dess Swärfaders som dhe på begge sidor berättat sig hafwa wittnen på at bewisa, men Johan Sigfridsson anförer nu allenast at han begiärrar Lagastraff på Brasen, för det han med egen hand och på Landzwägen af honom Rehnen tagit, hwilket berörde Lapp intygade och Inspectoren icke heller nekade till, Sigfridsson påstår och at i fall det skulle warit Brasens Rehn eller dess Moder tillhörig, skall han doch icke bordt sielf

tillgripa honom utan sökia Rättens handräckning till sin Egendoms återbekommande;

Inspectoren Mört anförde här emot at det borde intet Rådman emot taga en fremmande Rehn och bruka honom i tvenne åhr som honom icke skulle tillkomma, hwarpå Mört anförer sig hafwa trenne stycken wittnen, hwilka sko-

Original side 282 b:

la Kunna bewisa och intyga wetta det samma Rehn warit under deras händer och således dess Moder tillhörig; Widare androg Inspectoren Mört at Rådman Beck skall wettandes och willjandes angripit en annars Rehn, hwilket han beropade sig på skiähl och Lappen Per Jonsson Pissis Wittnesmåhl som skall utsagt sådant uti handelsman Erik Davidssons närwaro, hwilken nu icke är närwarande; Mört beropade sig på wittnen at dhe måtte blifwa afhörde om Rehnen och hwem den skulle tillhörig wara, men Johan Sigfridsson Kiärande, swarade at den saken skall wähl i sinom tid bewisas, utan förmodar nu allenast at få sitt igen och niuta Rätten och Lagen till godo, samt att ingen måtte sielf giöra sig rätt emot allmän Landzfredh och Kongl. Stadgar, hwilket sedan det blifwit för parterne uppläsit, Lade Rätten denne Saken till Nämndens Ompröfwande, och som Rätten finner laglikmätigt at hwar äger witzord som i handom hafwer dess ägendomb efter lag at förswara, och alt egenwilligt förfarande skall efter Kongl. förordningar och allmän antagen lag styras, hwilket Morten Brase i så måtto brutit at han på Landzwägen utan Rådman wettskap tagit Rehnen af dess Raidio;

Ty resolverades at Handels Svän Morten Brase dömes saker efter det 40 Cap. Edz. B. L.L. till 40 mrkr. Smt. för detta förfarande och der hoos återställer till Rådman Beck eller dess fullmächtig Rehnen,

Original side 283 a:

öfwer hwilken om någon twistighet dem emillan skulle wara, parterne hafwa at förfara efter Lag och allmänne Kongl. utgifne resolutioner och förordningar.

Sedan parterne denne resolution blifwit föreläsen, begiärte och påstod Inspectoren Mört mere än anständigt synt[?] uppå Broder Morten Brases wagnar Appellation under den wällåflige Lagmans Rätten som Rättens ledamöter honom icke förwägrade, dock war domhafwanden oförgripeligen af den tankan at ingen appellation torde wara uti detta måhlet tillåtelig, utan der han funne sig beswärad skulle Högl. Kongl. Häff Rättens Ompröfwade och Nådrätt wisa utlätelsse här öfwer af honom i underdån-Ödmiukheet inhämtas, hwilket Oachtat Inspectoren Samuel Mört strax trädde på dören och igenom dess utskickade Brukz Karlen Anders Stålnacka appellation yrkade och påstod hwar å honom på följande sätt attestatum lem-

nades.

Emot denne domb har Inspectoren Samuel Mört såsom på dess broder Handels Swän Morten Brases wägnar swarade intra fatalia under den wähllåflige Lagmans Rätten appellerat, åliggandes honom at 6 wickor för nästinstundande Lagmans Ting uppå Rådman Nils Beck Stämning uttaga, samt fullgiöra hwad Kongl. Mayttz. allernådigste förordning af åhr 1695 dicterar och innehåller.

Original side 283 b:

19.

Såssom efter hållen ransakning igenom Läns- och Tolfmäns, samt allmogens så wähl som Taborh bärgz inwånare med Jöns Mikkellson Sagares intygan det befinnes att Wettisjerfwi träsk ingalunda är någon allmanning som Henrik Eriksson i Keinosuando söker påstå, och sålunda Klanderlöst will fiska ehwarest honom lyster uti berörde träsk, utan at det samma tillhörer jämwähl Nils Johansson Keysar med dess Sohn Johan som för Landet der omkring erlægga tillbörlige Kongl. Mayttz. och Cronones utlagor;

Fördenskull bör Henrik Eriksson wid straff som lag förmår, allenast bruka dess dhel uti Wettisjerfwi som på dess hustrus wägnar honom tillkommer, men ingalunda åwerka Nils Johansson Keisares Warp och fiskeställen, hwilket parterne till efterrettelse antydes.

20.

Dhe Siu skiähl Korn som Lars Ullat med dess arfwingar befinnes efter egit tillstående för 6 åhr sedan hafwa Olåfligen af Rådman Samuel Krookz hoos honom nedersatta Spanmåhl tagit och försålt à 4 dlr. skiählet, bör han Ofördröyeligen Kroken återställa och der till medh uti tidspillan och omkåstnadh 4 dlr. som gör till sammans 28 dlr. Koppmt., blifwandes berörde Jöns Ullat denne gången för straff förskonter, så wida som Rådman sielf honom sådant eftergifwa och han dette nu redeligen uppenbarat.

Original side 284 a:

21.

Bonden Johan Josefsson ifrån Helsingbyn hafwer lagligen låtit instämna Lapphustrun Elin Nicka uti Nederbyn för efterföljande Rehnar skull som han på wederbörande bönders wägnar intet Kan af henne utbekomma, Nembl. Mikkell Mayanen i Helsingbyn 2 Wayor och En Ox Rehn, Sahl. Tolfman Per Mikkels änka ibid. 2 Oxrenar, 3 stk. Wayor, 2 stk. Kalfwar, Nils Tyni ibidem 2 Oxrenar, 1 Waya, Johan Persson ibidem En Oxrehn samt 5 1/2 wåg giäld, och som denne hustrun nu befinnes efter giord undersökning at hafwa stuckit sig utur wägen och denne Bonden intet på något annat sätt än

igenom Rättens handräckning Kan komma till ofwanbente. Renars åtniutande med mehra som dess skriftelige Instruction innehåller;

Ty dömes Lapphustrun Elin Nicka efter 1695 års förordning den 4 July § 1, at utan vidare uppehåld ofördröyeligen tillställa berörde Johan Josefsson Renarne som äro 6 stk. Ox Renar, 6 stk. Wayor, 2 Kalfwar, 5 1/2 wåg giäld, uti hwilket måhl han till Executions handräckning remitteras hwar med dhe blifwa åtskilde, så framt hon icke till nästa Ting igenom Laga Stämning på wederparten förmenar sig hufwudsaken Kunna återwinna.

22.

Nils Nilsson Eira blef nu förestält som i går in för sitttande Rätt eller den 16 January sedan han uti Pål Olsson

Original side 284 b:

Schautas sak för saramåhl blifwit sakfälter, uti wredes modh emot dom hafwandens utsor med lastwärdiga ord som icke allenast Rätten hörde, utan och många andra hwarpå witnen af Länsman Per Pålsson Inga producerades som utan Jäst Edeligen afhördes och särskilt Examineras, Nemp. Pål Larsson ifrån Norjet hwilken berättade at Nils Eira sade med stort roo och uti wredes modh, at domaren med Lagen skulla fara till helfwētis. Jon Nilsson Keira anförde at Eira sade uti stoor Ifwer at Lagen med dommaren skulle fara till helfwētis. Lappen Jakob Miella anförde at han fält sådanna ord, at domaren skulle fara till helfwētis med Lagen, hwar wid han jämwähl gräseligen skall skriket. Handelssman ifrån Torneå Stadh Samuel Persson war och närwarande som och nu blef förestält samt Examinerad, hwilken äfwen samma berättade doch utan Edh att Nils Eiras ord således fallit, det domaren med Lagen skulle fahra till helfwētis.

Nils Nilsson Eira hade här emot intet at inwända, utan måste fast mehra tilstå sitt stora oförstånd och obetänksamhet och at han Kommit desse orden at fälla uti sin dryckenskap hwilket och alla Kunde förmärkia, bad och nu med hustrun Rätten och Dommaren om förlåtelsse så wähl som hela Nämnden på dess wägnar och utlåfwade bättring samt att Lagen intet måtte skierpas efter dess förtjänst.

Fördenskill i betrachtande af alt sådant och Ehuruwähl Häradz-Tingz-Rätten hade orsak at

Original side 285 a:

skiärpa Lagen öfwer dess stora förgripelsse, likwähl för denne gången stannat der widh at han sig sielf till näpst och androm slikom Öfwerdådigen till warnagell

skall böta 40 mrkr. Smt. till följe af det 12 Cap. Konungz B. Stp. § 3, hwilka böter och Nils Nilsson Eira strax erlade.

23.

Sedan blef uppbördz Längden ransakat och så wida den befans efter Specification riktig af Häradz-Tingz Rätten Verificerades; hwarwidh jämwähl Allmogen tillsades efter hr. Kyrkioherdens giorde påminnelssse att dhe föra Timberstockar till en Ny stugas uppsättiande i Prästegården.

Sedan blef Kyrkioherden af allmogen betalter 26 dlr. Koppmt. för någon Melioration som han giort uppå Prästehusen efter ingifwen Specification och uppsatz. Noch fingo dhe som hafwa förfärdigat Kyrkiogården Omkring Kyrkian 70 dlr. Koppmt. tillsammans.

24.

Hwar uppå Befallningzman Wälbde. Petter Pipping, sedan han uppå dhe 46 dlr. Koppmt.

Original side 285 b:

 som han för Sochnen åtskillige gånger utlagt, jämwähl nu bekom. 24 dlr. 2 1/2 öre Koppmt., begiärade at an-technas måtte dett för honom ännu resterar 21 dlr. 29 1/2 öre do. mynt som han med första bör utbekomma; hwilket och här medh bewilljades. Actum ut Supra.

Således uppå Juccasjerfwi Tingställe och Torneå Lappmarck, Sakerne wara uptagne, ransakade, skiärskodade och afdömde wittnar med Namn och Sigill.

På Häradz-Tingz Rättens Wägnar

Carl Sadlin

Original side 286 a:

Anno 1721 den 23 och 24 January höltz Ordinarie Allmänne Häradz-Ting med Allmogen af Torneå Lappmark uppå Enoteckis Tingställe i Närwaro af Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping, Tingztolken Abraham Abrahamsson samt wanlige Häradz-Edsworne Nämдемән

Jöns Mikkelsson Kyro i Peldowuoma
Mons Eriksson i Sondowara
Jon Jonsson i Rounulla
Henrik Larsson Wassara ibidem
Olof Persson Heika ibidem
Anders Persson Jounus i Rounula

1.

Strax Rätten hade satt sig Publicerades Ting och Tingzfridh efter wanligheten; Sedan aflade dhe trenne siste nyss antagne Nämдемән deras wanlige Edh in för sittande Rätt, så wida som dhe af allmogen woro gode erkiände till Tolfmән och hade gått beröm om sigh.

2.

Sedan blef för allmogen uppläst och uttolkat dhe samma stycken och Kongl. Mayttz. förordningar som uti föregående Juccasjerfwi Rättens hålne Protocoll finnes Specificerade.

Original side 286 b:

3.

Såssom efter hållen ransakning med Allmogen det befinnes at Olof Henriksson som nu för tiden wistas wid Wäster Siöhn, skal lefwat uppå denne orten som en redelig och ärlig Man ägnar och anstår;

Fördenskull har man intet Kunnat förwägra honom et laglikmätigt bewis der öfwer, utan warder han och der hos til det bästa hos hwar och en till godh befordran recommenderad, hwilket lemnades Sonen Henrik Olsson efter begiäran för ett Extractum Protocolli.

4.

Belangande Norska Mannen Johan Bergz skrift som han fordran 44 dlr. 22 öre Koppmt. af Mads Mikkelssons änkia Margit Jonasdatter, så blef denne saken af Rätten Öfwerwägd och noga uträknad, så at när 15 dlr. Koppmt. för En räf Sakz och 1 lispund Järn, Item 12 dlr. för Renen afdrages som Johan Berg bekommit, och giör tillsammans 27 dlr. dito mynt, bör han ännu bekomma 18 dlr. 26 öre Expence inräknade, hwilket änkan nu strax måste betala

till Tolfman Jon Jonsson, som är berörde Bergz fullmächtig och säljer så änkan Wargskinet till honom hon will, som istället och för berörde giäld hos Johan Berg i underpant stått, hwar med dhe i detta målet blifwa åtskilde.

5.

Qwinnos Perssonen Karin Amundsdotter ifrån Rounulla förestältes som föt et dotterbarn den 16 sistl. Octobr.

Original side 287 a:

som blifwit döpt af

Kyrkioherden hr. Johan Tornberg wid namn Ingrid och ännu lefwer; hon bekiände uppå tillfrågan at Lars Andersson i Rounula skall ofta besåfwit henne nu sedan i 10 åhr och ingen annan, sista gången skal han lägrat henne 8 dagar efter sidsta Mariä bebodelsseg dag uti hans egen Kåta, då hon war der stadder;

Tolfman Mons Eriksson intygade at hon warit der den tiden jämwahl Tolfman Jon Jonsson, hwilka samma gång woro hos honom på et arfskipte. Länsman Tomas Larsson Nirpi berättade at han i sommars frågat henne, då hon förmärktes wara hafwande, hwem som skulle wara barnfaderen? då hon swarat at Lars Andersson är den samma; ytterligare berättade hon at då Lars lägrat henne sistl. Marknadztid som war i begynnelssen på February Månadh elr. den 9 dito, skall hon strax fömärkt sig hafwande, hwilken tid Rätten finner wahl Komma öfwerens med födelsseg tiden.

Hustru Brita Amundsdotter före kallades och på giord undersökning berättade at Karin fött barnet i slutet på förledne Octobris Månad uti dess broder Jon Amundssons Kåta, och som denne hustrun wart närwarande afhördes hon Edeligen, då hon vidare anförde at Karin både för, uti och efter födzlen stadig bekiände på Lars Andersson uti Rounulla at han wore barnfadren samt at han i många åhr henne lägrat.

Lappmannen Lars

Original side 287 b:

Hansson Blind före kallades sedan, som befans hafwa hållit qwinnan då hon födde barnet, hwilken sedan han den wanalige wittnes Eden utan Klander aflagt, anförde at han äfwen under Barns nöden frågat denne Karin efter barnfadren, Men hon skall alt ständigt bekiant på Lars Andersson. Kånan tillspordes hwarest Lägersmålet timade här wid plätzen? swarade at det skall sig tilldragit uti Nils Erikssons Marknadztuga och Cammare, hwarest denne Lars om aftonen i skymningen inkommit drucken och träffade henne allena, då han efter gamla wanligheten henne belägrade.

Lars Andersson som alt detta åhörde, blef nu här öfwer tillbörligen Examinera, men nekade icke dess mindre inständigt at någonsin hafwa befattat sig med henne, under någon sådan Kiötzig beblandelse föröfwat, som hon nu synes wilja honom påtyda; Men Kånan påstodh alt sitt förriga och lade jämwähl det till, att Nils Olsson samma gång inkommit och träffat dem uti sin Cammare allena.

Uppå giord undersökning anförde Nils Eriksson at han Kan draga sig till minnes det han träffat dem en gång under berörde Marknadz tidh uti sin Cammare ensamme; hwilket dock Lars Andersson icke heller wille tilstå, men intet Kunde Nils Eriksson tänka någon ting, efter han och intet om något sådant sammanlag förmärkte.

Häradz Rätten lade denne saken till nogare öfwerwägande och stadnade der wid, att wid sådanne omständigheter som

Original side 288 a:

här ofwanföre anförde äro, bör Lars Andersson sig ifrån detta tilwitta Lägersmålet med sielf sins Ede befria. Men Lars Andersson dristade sig intet Eden gånga, efter som han nu anförde sig aldrig Kunna minnas at någonsin hafwa Karin besåfwit, will derföre heller underkasta sig lagen än sättia dess Siähl uti Någon wåda.

Altså dömes Lars Andersson för Lägersmåhl efter Kongl. Maytz resolution af den 2 January 1694 at böta 40 mrkr. Smt. och Kånan Karin Amundsdotter 20 mrkr. till treskiptes, och undergår denne sednare en Söndagz Kyrkioplicht efter Kyrkiolagens 9 cap. 4 §. Men beträffande Lars Andersson så blifwer han för Kyrkioplichten förskonter, aldenstund den intet annat efter berörde Capitels § 1 är, än en syndabekiännelse, som en lagwunnen och sakfälter syndare giör in för församlingen.

6.

Sedan blef Qwinnos Perssonen Kirstin Olofsdotter förestält som fått barn 4 dagar efter förledne Maria bebodelsse dag en gässe som blifwit Christnader wid namn Mads och lefwer ännu, barnfadren säger hon wara Jon Madsson Pitke som iämwähl närwarande tillstår gierningen, men will intet tage henne till hustru, och Kunde icke heller Kirstin säya at lägersmålet skiett under ächtenskapz Löfte;

Fördenskull som detta är första gången och ingen af dem tillförne för en slik

Original side 288 b:

giärning warit Lagförde, dömes drängen Jon Madsson Pitke och Qwinnospersonen Kirstin Olofsdotter till 60 mrkr. Smt. sakre tillhopa, efter Kongl. Mayttz. Resolution af den 2 January 1694 till treskiptes, samt stände hwar för sig en Söndag på plichtepallen innan dhe få absolution till följe af Kyrkiolagens 9 Cap. 4 §, och erkiännes Jon Madsson Pitke skyldig at gifwa uti barnefödan 2 Caroliner årligen, till dess det sig sielf födan förtiäna kan. Saköronen betalla ofwannämde delinqventer strax och remitterades fördy til Ven. Ministerium at den å dömde Kyrkioplichten jämwähl Ofördröyeligen undergå.

7.

Nils Olsson Sicko blef af wederbörande Kallat och sedan Lagligen stämder at wara et wittne uti Anders Persson Pilto och Anders Amundsson Wolto Rönickz tiufwa sak, men sedan han för Rätta Kom och för ett habilt wittne erkiänd blef, wägrade han sig aldeles at wilja någon Edh aflägga mindre wittne wara;

Fördenskull sakfälles han i anledning af dett 33 Cap. Ting. B. L.L. sig sielf til näpt och androm til warnagell, till Tree mrkr. Smt. Rättens Ensak.

8.

Anders Persson Pilto ifrån Rounulla som wid opropen ey warit tilstädes ey heller uppå tillskickat budh sig inställa welat, Sakfälles till En dlr. Smt. Rättens Ensak, efter 1695 års Rättegångz Förordning andra §.

Original side 289 a:

9.

Dett Kiärade Norska Lappen Rast Andersson til Nils Andersson Pilto ifrån Rounulla för det han Rånat af honom tilbakars En Kalf som Rast af honom Kiöpt och haft uti sin by och Rehn haga, Nils Andersson Pilto wille föregifwa at Rast Andersson warit honom skyldig för en Kiör Ackia, derföre willa han igen taga den Rehn Kalfwen som han til honom en gång sålt och den samma så länge behålla som han finge sin betalning för ackian.

Rast Andersson förklarade sig at det skulle wara en annan sak, och at han honom för detta samma Kiörakia betalt; Häradz Tingz Rätten Kan intet annat förstå än at Nils Andersson ju uti detta målet Olagligen handlat, och ty sakfälles honom efter det 10 cap. B.B. L.L. till 3 mrkr. Smt. til treskiptes, samt at han betalar til Rast Andersson i Expenser 16 öre Smt. samt återställer Kalf-

wen, och böra dhe elliest Lagligen utföra hwad dhe förenna hafwa sin emillan, så framt dem icke annorlunda åsämer efter föreslagen förlikning.

10.

Rätten företog en Laga ransakning efter det skrifteligga angifwande ifrån Norjet och Lingen in Augusto 1720, hwarutinnan Mikkel Nilsson Qwen på tydes igenom 6 Manna Attest som nu in för Härradz Tingz Rätten upwistes, at han in för sittande rättegång under Dannemarkz Crono i Norjet sagt

Original side 289 b:

det alla fielfinderna skola wara trolldinner;

Fördenskull blef uppå Nämdeман Jon Jonsson anhållan af Prästerskapet, Befallningzman och samtelige Allmogen åpsport och undersökt, om någon wiste nu at angifwa sådanne trollpackor, då dhe wille dem uppenbara? hwar till enhälleligen swarades, at ingen Wet af sådanne Perssoner uti denne församlingen, hafwer icke heller hört talas om någon som skall bruka trollerii, mindre at hela allmogen skall med en så grof beskyldning Kunna öfwerhopas, hwilket uppå begiäran warder antechnat, på det wederbörande wid underhörigt ställe antingen måtte slika Trollpackor medh skiähl och omständigheter angifwa, eller och denne Mikkel Nilsson Qwen för en sådan swår beskyldning tillbörligen måtte blifwa afstraffader.

11.

Anders Persson Pilto företrädde och androg nu för Rätten samma ährende som förledit år af honom blef angifwit, om dhe Persedlar som skola blifwit honom fränstulne, af åtskilligt slag wärderade till 174 dlr. Koppmt., hwar hos Anders Amundsson Wolto Rönick, jemte Jon Madsson Pitke sig jämwähl infunno, samt å nup här öfwer Examinerades, då Pilto ännu upwiste samma Rehn töhm som han förledne år för Rätten frantedde at hafwa tagit af Anders Amundsson Volto Rönick sig tillhörig. Anders

Original side 290 a:

Amundsson tilstodh och sade at han hoos sig haft denne Piltos töhm, men lade det till at Pitke Mattis änkia skal den samma gifwit honom, blifwandes nu beslagen med twitalan efter han i fiohl sade at han fått den samma af Sohnen Jon.

Pitke Mattis änkia som blef efterskickader, Margrete Jönsdotter, nekade aldeles och sade at hwar man i Socknen skulle wähl nu allenast försökia at blanda henne uti dess tyfweri, hwar om hon för-

egifwer sig slät ingen mera Kundskap äga, än hwad det allmänna rychtet om honom utfört hafwer.

Pilto förestälte nu till vidare upplysning i Saken Lappmannen Henrik Olsson till wittnes som Edeligen utan jäst betygade, at han hört af Nils Olsson Sickos Mun dett Pitke Mattis änkia och Kånan Karin Amundsdotter denne Rönickz Syster skall stulit denne Anders Persson Piltos förkomne saker.

Nils Olsson Sicko som tilförne uti denne sak war af Pilto påbe-ropad samt för wittne erkiänd, blef ytterligare förekallad men wägrade framgent at något wilja säya mindre wittnes Eden aflägga, fast än han för detta sit tergiverserande en gång blifwit sakfälter. Anders Amundsson Wolto wille intet heller bekiänna sanningen, dock uppå noga föreställande sade han sig wähl något wetta, men will det nu intet säya; sedan blef han till Kyrkioherden hr. Johan

Original side 290 b:

Tornberg remitterader at utaf Gudz ordz Kraft bewekter, något omständeligare uti denne saken bekiänna, men han swinkade lika fult hit och dit.

Yttermehra ransakades och undersökte Rätten granneliga om Nils Olsson Sicko jamwähl skulle uti Tiufweriet med denne wara delachtig, hwar till ingen anledning finnes, emedan almänt intyges at sådan last om honom aldrig försportz utan torde här till någon annan orsak wara. Rätten blef förorsakad at lägga denne saken till Nämndens Omröstande i anledning af lag och Kongl. förordningar, hwilken betygade at Anders Amundsson Wolto wore sanner Tiufwer, fast än han till ingen bekiännelse förmås Kan, ehuruwähl dhe Kunna wähl finna troligt det han flere med Cammerater uti detta måhl hafwa torde;

Fördenskull i anledning af föregående ransakning samt Nämndens utlåtelse och saker giörande, dömes Anders Amundsson Wolto Rönick efter dett 7 Cap. Tiufm. B. L.L. at betala till Per Andersson Pilto dhe bortstulne sakers wärde 174 dlr. Koppmt. och plichta der ofwan uppå med 40 mrkr. Smt. Saköron. Hwilke Saköron som han intet wille betala, blefwo dhe af wederbörande Corporaliter Exeqverade som antechnat warder.

12.

Sedan förestälte Rätten Lappen Jon Amundsson Wolto uti den saken, som förledit år war framme då han höll sig undan, men öfwertygades nu efter

Original side 291 a:

dhe Perssoners intygan som då uti Protocollet finnas införde och nu alle woro närwarande, at hafwa Kundskap om dhe Persedlar som blifwit stulne ifrån Per Nilsson Utza, Jon Nilsson Nicki, Nils Nilsson Utza samt Nils Thomasson Norge, hwilka bestiga efter Werderingen till en Summa af 24 dlr. 13 2/3 öre Smt. tillhopa hwar till han dock nu neka wille, Kunde icke heller till någon bekiännelse nu förmås, ehuruwähl Rätten jämte Kyrkioherden hr. Johan Tornbergh nog och med högsta flit der på arbetade; dock som dess straffbare Lefwerne af hela allmogen intygades, änskiönt ingen funnit elr. tagit tiufnaden i hans händer, emedan han ingen wiss hemwist äger, Lades saken till Nämndens Ompröfwande och skiärskodan, hwilken intet Kunde wärja utan fälla honom sannan Tiufwer wara;

Fördenskull dömes han skyldig at restituera Målsäganderne Per Nilsson Utza, Nils Thomasson Norge, Jon Nilsson Nicki och Nils Nilsson Utza, thet dhe bortmist hafwa eller dess värde 24 dlr. 13 2/3 öre Smt. igen, och plichta der hoos i anledning af dett 7 cap. Tiufm. B. L.L. 40 mrkr. Smt. till treskiptes. Jon Amundsson Wolto ägde intet något at betala böterne medh, ty blef han af wederbörande till Kroppen Exeqverader.

13.

Uthi saken emillan Olof Jonsson Soros änkia, Elin Päiwisdotter Kiärande, och Nils Olsson Lådwick med dess hustru Margit Amundsdotter Swarande om twenne Koppar Kittlar som Kiäranden förmenar at dhe

Original side 291 b:

eller dess folck skola hafwa Kundskap om, hwilka för henne framledne Sommar bortkommit uhr dess giömsle Rum som intet wart mera än 5 bysseskåt widpass ifrån Lådwickz Kåta, infan sig wähl hustru Margit, men Nils Olsson ehuruwähl han Lagligen blifwit ständ och nu sedermera uppå Marknadzplatzen eftersöktes Kunde på intet ställe ertappas.

Hustru Margit nekade aldeles at hon och dess Man ingen Kundskap ägde om desse förkomne Kittlar, men Kunde intet från sig på det jä deras boställe warit hart när Kiärandens Kåta.

Rätten eftersporde om någon annan Lapp bodt der omkring mera, eller något när der in till? Swarades af Länsman Thomas Amundsson Nirpi och flere af närwarande allmoge at ingen mera af Lapparne bodt öfwer Sommaren der när utan wid Wäster Siön allenast denne Ludwick med hustrun, och skall änkan Elin Päiwis dotter inga andra med sig i matlag haft utan barnen allenast som nu ähro små. Sedan undersökte Rätten af hurudant rychte denne Nils Olsson Lud-

wick med hustrun Margrete Amundsdotter i denne Socknen wara skul-
le? Swarades af Kyrkioherden hr. Johan Tornebergh det wore desse
Perssoner icke så wäl noterade för Snatterii dock ännu intet för
Tingzförde.

Häradz Nämnden pröfwade rättwist at Nils Olsson Lådwick jemte dess
hustru Margrete Amundsdotter böra sig til nästkommande Ting in-
ställa och så wida dhe befinnes unga andra med sig öfwer Sommaren
i matlag haft, efter dett 19 cap. Tingm. B. L.L. samt 12 § och
punct af 1683 års förordning den 2 Martii, Wärjemåls Eden Lif-
ligen aflägga uti detta målet; Emedlertidh och dess för innan ut-
låfwade hr. Kyrkioherden at bruka all flith af Gudz heliga ord
till deras Omwändelsse. Men som änkan Elin Päiwis dotter fruch-
tade at hustru Margit til den tiden så wähl som Mannen nu giör,
torde hålla sig undan och aldeles borta, ty föresattes et wite af
40 mrkr. Smt. för den som sig absenterade och det i anledning af
den 24 § uti 1695 års förordning den 4 July utgifwen.

14.

Sedan blef af Allmogen sammanskutit 18 öre Koppmt. af röken hwar
af Nybyggaren Samuel Olsson i Ediwuoma bekom 60 dlr. Koppmt. för
fogdestugans uppsättiande och det öfriga som war 6 dlr. 21 öre
Koppmt. lefwererades till Kyrkiowärden och Tolfmannen Mons Eriks-
son at i Kyrkio Kistan förwaras till publiqve husens reparation.

15.

Sedan blef uppbördz Längen Man ifrån Man uppläst och ransakat och
till dess richtighet verificeret efter Kongl. förordningar, Actum
ut Supra testor.

På Häradz-Tingz Rättens Wägnar

Carl Sadlin